

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
47

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

BRNO 2006

PD 1520/47.2006

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veličák

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

47 (2006)

97220/07

07220/07

Obrázek na obálce
Cover illustration

Pekárna. Kamzík (*Rupicapra rupicapra*). Foto M. Frouz

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

Copyright © 2006 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>

9395458

Obr. 131 Výsek I. vojenského mapování z let 1764–1768 a 1780–1783 s okolím Kralic, listy č. 51 a 52 (© Rakouský Státní archiv/vojenský archiv, Vídeň). Ausschnitt aus dem Ersten oder Josephinischen Landesaufnahme (1764–1768 und 1780–1783), Blätter N. 51, 52. Österreichisches Staatsarchiv, Kriegesarchiv, Section N.51, 52.

s rybníky, které v tomto prostoru zakládal již vysoký úředník zemských desek v Olomouci Heralt z Kunštátu, manžel Johanky z Kravař. Ten někdy po roce 1487 zřídil uprostřed rozlehlé louky Rohoznice mezi Prostějovem a Bedihoští dva chovné rybníky, jejichž počet se do roku 1544 rozrostl nejméně na šest. Poněkud paradoxně právě rozvinuté vodní hospodářství s výnosným chovem ryb zde vedlo až k zániku osady Staré Vsi (jedna z mála přímo archeologicky doložených zaniklých osad na Prostějovsku – viz níže zpráva o výzkumu vyvolaném na k. ú. Kralice na Hané výstavbou logistického areálu firmy Spedition Feico, s.r.o.) a také nedalekých Rakousků, které se na stále se zmenšujících pluzních již nedokázaly uživit a staly se pro vrchnost obtížnými a zřejmě i ztrátovými. Obyvatelé byli, jak zaznamenává purkrechtní kniha, převedeni do města Prostějova a obě vesnice jsou koncem 15. a na počátku 16. stol. uváděny již jako zcela pusté. Hráze rybníků, jež jsou v písemných pramenech zmíněny ještě k roku 1584, najdeme však v terénu dodnes (cf. Šrot 1979; týž 1986).

Obr. 132. Kralice na Hané, Průmyslová zóna města Prostějova. Detail konstrukčních prvků jímky datované do 2. poloviny 14. století (obj. 1649). Kralice na Hané, Industriezone der Stadt Prostějov. Konstruktionselemente der Versteifung der Kloake, 2. Hälfte des 14. Jh. (Bef. 1649).

Při pohledu na I. vojenské mapování, tzv. „josefinské“ z let 1764–1768 a 1780–1783 (rektifikace), najdeme v místech výzkumu rozsáhlý rybník zvaný Rakouský či též Kralický (obr. 131). Archeologicky zachycené „liniové výkopy“ jsou tedy zcela jistě kanály v jeho dně, a to až uměle vytvořené či vzniklé přírodně (např. v průběhu jeho vypouštění).

„Kralický háj“. Vrcholný středověk. Sídliště, zaniklá středověká osada Stará Ves. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum související s výstavbou logistického areálu firmy Spedition Feico, s.r.o., situovaného v Průmyslové zóně města Prostějova (podrobná charakteristika lokality – viz. kap. Neolit), poskytl i další nálezy z období vrcholného středověku. Jedná se o různé objekty, např. válcovitou jámkou po obvodu vyztuženou proutím a kameny (obr. 132) či relikt jámy s výraznou ukázkou z hrncířské produkce 2. poloviny 14. stol., jež spojujeme se zaniklou středověkou osadou Stará Ves (cf. např. Šrot 1986). Poprvé zde byla archeologicky doložena teprve v roce 2004 při výzkumu vyvolaném výstavbou skladovacího objektu firmy DOCO International (Fojtík 2005, 286–287; Fojtík 2006).

Pavel Fojtík

Literatura

- Fojtík, P. 2005: Kralice na Hané (okr. Prostějov), „Kralický háj“. *Přehled výzkumů* 46 (2004), 220–221, 233, 260, 286–287, Brno.
- Fojtík, P. 2006: Zaniklá středověká osada Stará Ves u Prostějova ve světle nových archeologických výzkumů. *Štafeta* (kulturní časopis Prostějovska) 37, v tisku.
- Šmíd, M. 2004: *Kralice na Hané 2003, Průmyslová zóna města Prostějova, „výstavba logistického centra formy HOPI, s.r.o.“*. Nálezová zpráva č. 92/04. Ústav archeologické památkové péče Brno.
- Šrot, J. 1979: Zaniklé osady u Prostějova. *Štafeta* (kulturně-politický časopis Prostějovska) 11, č. 2, 12–14.
- Šrot, J. 1986: K historii zaniklých Rakousků a Staré Vsi, *Zprávy Muzea Prostějovska v Prostějově* 2, 33–35.

Resumé

Kralice na Hané (Bez. Prostějov). „Kralický háj“. Spätmittelalter, Neuzeit. Teiche. Rettungsgrabung.

Kralice na Hané (Bez. Prostějov). „Kralický háj“. Früh- bis Spätmittelalter. Siedlung, Dorfwüstung Stará Ves. Rettungsgrabung.

KRHOVICE (okr. Znojmo)

Intravilán obce. Středověk, novověk. Kostrový hrob. Záchraný výzkum.

Ve výkopu budované kanalizace v obci byl zachycen kostrový hrob dospělého jedince, který se však nepodařilo blíže datovat. Skelet se nacházel v úzké hrobové jámě v natažené poloze na zádech s orientací V–Z. V okolí nálezu se již další hroby nenacházely. Z největší pravděpodobnosti nález souvisí se středověkým či novověkým vývojem obce.

Zdeněk Čížmář

Resumé

Krhovice (Bez. Znojmo). Mittelalter. Neuzeit. Körpergrab. Rettungsgrabung.

KRNOV (k. ú. Horní předměstí, okr. Bruntál)

Kostel sv. Benedikta p.p.č. 3687. Raný a vrcholný středověk, novověk. Sídliště. Kostel. Záchranný výzkum.

Zjišťovací archeologický výzkum (PÚO akce č. 11/00) byl realizován v souvislosti s plánovaným záměrem sanace podlah v kostele sv. Benedikta. Středověké jádro kostela z doby před polovinou 13. stol. představuje obdélná loď s čtvercovým presbytářem ukončeným polokruhovitou apsidou. Chrám byl v roce 1768 rozšířen přístavbou nové lodě. Původní presbytář začal být poté užíván jako sakristie. Archeologický výzkum, dokončený v březnu 2003, byl proveden v její východní části. Byla zkoumána plocha o rozloze cca 20 m². Pod úrovní naposledy užívané dlažby z cementových dlaždic byla odkryta vrstva (k. 102) z doby barokní přestavby kostela. Tato vrstva obsahovala množství úlomků bílého jemnozrnného pískovce, které pocházely z oltářní mensy, odstraněné v průběhu barokní přestavby. Dochován zůstal pouze spodní rádek jejího pískovcového zdiva spolu se základem z lomového kamene o půdorysu cca 1,6 × 2,3 m. Vrstva k. 102 překrývala zbytek podlahy z obdélných cihelných dlaždic, kterou můžeme patrně spojit s pozdně středověkou či ještě mladší úpravou interiéru presbytáře. Pod vrstvami, kterými byl dorovnan povrch presbytáře před položením této podlahy, byl odkryt nerovný povrch nejstarší maltové podlahy kostela (k. 112). Ta zde byla položena v době, kdy se v interiéru nacházelo lešení, takže se dobře dochoval negativ dvojice kúlů, které byly patrně součástí jeho konstrukce. Pod maltovou podlahou byly uloženy vrstvy, jejichž výraznou komponentu představovalo přemístěné podloží a kterými byl v době výstavby presbytáře vyrovnán sklon zdejšího terénu. Svažitost terénu se odrazila i v rozdílné niveletě koruny předzákladu severní a jižní zdi presbytáře, výškový rozdíl činil přibližně 0,3 m. Na podloží tvořeném žlutohnědou sprašovou hlínou se dochoval cca 0,1 m mocný horizont hnědé půdy, který obsahoval nepočtené rané středověké keramické zlomky, které lze zařadit přibližně do 9.–10. stol. Teprve v této vrstvě byly zaznamenány další kúlové jamky, související ale dle charakteru výplně až s výstavbou kostela. Povrch podloží byl narušen mělkou erozí (?) rýhou o šířce cca 1,1 m.

Michal Zezula

Literatura

Grúza, A., Goryczková, N. 1999: *Stavebně historický průzkum filiálního kostela sv. Benedikta v Krnově – Kostelci*. Strojopis e. č. 617/Br/106 uložený v archivu NPÚ, ú. o. p. v Ostravě.

Resumé

Krnov (Kataster Horní předměstí, Bez. Bruntál). Pfarrkirche von St. Benedikt. Frühmittelalter. Siedlung. Spätmittelalter, Neuzeit. Kirche. Rettungsgrabung.

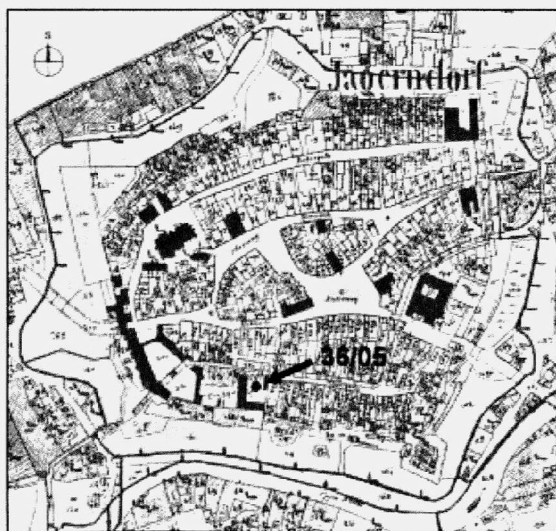
KRNOV (okr. Bruntál)

Říční okruh 12, parcela č.15/1, Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

Archeologický výzkum (NPÚ Ostrava akce č.36/05) byl vyvolán stavební činností v dvorním traktu areálu firmy Karnola a.s. (parcela č.15/1), související s celkovou rekonstrukcí objektu pro Státní archiv (I. etapa), proběhl v červnu roku 2005.

Místo, na němž byl záchranný archeologický výzkum realizován, tedy plocha původního nádvoří bývalého továrního komplexu, je situováno v JZ části městského jádra. Jde o prostor svého času vymezený zámekem, resp. městským hradem (ze Z), pásem městského opevnění (od J) a mlýnským náhonem (od S).

Takto specifická poloha v rámci středověkého města, zvláště blízké sousedství hradu, který – ač součástí fortifikačního systému města – byl vůči němu zároveň vymezen příkopem, navozuje již sama o sobě otázku charakteru uspořádání osídlení tohoto prostoru. Otázku, jejíž zodpovězení je však za stávajícího stavu pramenné báze možné pouze v neuspokojivé míře. Příslušný mapový list z tzv. I. vojenského mapování (1764–1768) vzhledem ke své značné schematicnosti o charakteru zájmového prostoru mnoho nevyovídá. Nepoměrně vyšší dokumentační hodnotou disponuje mapa stabilního katastru (1836), popř. katastrální mapa z roku 1871. Zájmové území je zde zachyceno ve stavu předcházejícím výstavbě rozsáhlého továrního komplexu rodiny Larischů, dnešní Karnoly, jejíž stavba byla zahájena r 1861. Proti okolní organizované městské zástavbě, vyznačující se víceméně pravidelnou parcelací v jednotlivých městíškách s domy a navazujícími dvorními trakti, projevuje však tento prostor již před vlastní radikální přeměnou, související s postupným budováním továrního komplexu, odlišné uspořádání prostoru. V místě pozdější tovární haly rodinného

Obr. 133. Krnov – Karnola . Lokalizace výzkumu v katastrální mapě (1871); výřez.
Krnov – Karneola . Lage der Grabung im Katastralkarte (1871), Ausschnitt.